

Τσαμαδού 13Α, 106 83 Αθήνα Τηλ. 6988 509211
E-mail arnisi@antirrisies.gr Web www.antirrisies.gr

Αθήνα, 25/05/2018

Μποϊκοτάζ στην Επιτροπή Ελέγχου Συνείδησης – Αλληλεγγύη στον Χρήστο Κοκκόλη

Ο Σύνδεσμος Αντιρρησιών Συνείδησης (Σ.Α.Σ.) καταγγέλλει μία ακόμα σκανδαλώδη περίπτωση αυθαιρεσίας εις βάρος αντιρρησία συνείδησης από την Επιτροπή Ελέγχου Συνείδησης που εξετάζει τις αιτήσεις όσων ζητούν να αναγνωριστούν ως αντιρρησίες συνείδησης και να υπηρετήσουν εναλλακτική υπηρεσία αντί της στρατιωτικής θητείας.

Συγκεκριμένα ο Χρήστος Κοκκόλης, περίμενε επί ενάμιση χρόνο την απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Άμυνας, έπειτα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ελέγχου Συνείδησης, η οποία τελικά υπήρξε απορριπτική. Και όπως κάθε αυθαίρετη απορριπτική απόφαση, ενδέχεται να οδηγήσει στο μέλλον σε αλλεπάλληλες και βαρύτατες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις εις βάρος του αντιρρησία, εφόσον κληθεί να στρατευθεί, εμμένει στη συνειδησιακή του αντίρρηση και κηρυχτεί ανυπότακτος.

Υπενθυμίζουμε ότι σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 της υπ' αριθμ. Φ.420/79/81978/Σ.30 Υπουργικής Απόφασης: "Η υπαγωγή ή μη των ενδιαφερομένων στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης, και η διάθεσή τους στους φορείς του δημόσιου τομέα, γίνεται με την υπογραφή της σχετικής απόφασης από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, η οποία λαμβάνεται εντός δυο μηνών από την έκδοση της σχετικής γνωμοδότησης της επιτροπής." Η ανωτέρω προθεσμία συχνά δεν τηρείται και εκτός ελαχίστων περιπτώσεων οι καθυστερήσεις είναι πολύμηνες, ενισχύοντας τον τιμωρητικό χαρακτήρα της διαδικασίας υπαγωγής στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης.

Στη λακωνική απόφαση του ΑΝΥΕΘΑ ως βασικός λόγος απόρριψης αναφέρεται ότι ο Χρήστος Κοκκόλης αρνήθηκε να εξεταστεί από την επιτροπή.

Πράγματι, στις 12/12/2016 ο Χρήστος Κοκκόλης μαζί με άλλους δύο αντιρρησίες συνείδησης, έπειτα από σχετικό κάλεσμα του Σ.Α.Σ. για μποϊκοτάζ, είχαν προσέλθει μεν, αλλά είχαν αρνηθεί να εξετασθούν από την Επιτροπή. Ωστόσο, αυτό δεν είναι επαρκής λόγος απόρριψης καθώς σύμφωνα με τη νομοθεσία: «Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η επιτροπή κρίνει ότι απαιτείται αυτοπρόσωπη παρουσία του ενδιαφερομένου στη συνεδρίασή της, αλλά αυτός, παρά το ότι προσκαλείται δεν παρουσιάζεται εντός της οριζόμενης από αυτήν συνεδρίασης, το αίτημα τίθεται μεν σε κρίση, όμως το γεγονός της μη παρουσιάσής του καταγράφεται στο σχετικό πρακτικό.»¹

¹ Απόφαση ΥΕΘΑ Αριθμ. Φ.420/79/81978/Σ.300 (ΦΕΚ τ. Β 1854/29-12-2005), όπως έχει τροποποιηθεί από την Απόφαση ΥΕΘΑ Αριθμ. Φ.429.1/1/280116/11-1-2011 (ΦΕΚ τ. Β 111/7-2-2011), άρθρο 3, παρ. 5.

Επομένως, ο νόμος δεν απαιτεί αυτοπρόσωπη παρουσία, όπως άλλωστε συμβαίνει για την συντριπτική πλειονότητα αντιρρησιών συνείδησης (βλ. Μάρτυρες του Ιεχωβά). Περαιτέρω, στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι 3 αντιρρησίες συνείδησης *προσήλθαν* στη συνεδρίαση, αλλά αρνήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις και κατέθεσαν, ο μὲν Χρήστος Κοκκόλης επίσημο έγγραφο με το κάλεσμα του Σ.Α.Σ. για μπόϊκοτάζ, οι δε άλλοι δύο, την [κοινή προσωπική τους δήλωση αντίρρησης συνείδησης και άρνησης εξέτασης από την επιτροπή ελέγχου συνείδησης](#). Το ότι η άρνηση εξέτασης δεν αποτελεί λόγο απόρριψης είναι αυταπόδεικτο από το γεγονός ότι ο ένας από τους τρεις αντιρρησίες συνείδησης (Μ. Καπερνάρος) αναγνωρίστηκε, όπως άλλωστε έχει συμβεί στο παρελθόν και με άλλον αντιρρησία που [είχε αρνηθεί να εξετασθεί](#).

Η απόφαση απόρριψης του Χρήστου Κοκκόλη αποτελεί όνειδος και για τον πάλαι ποτέ υποτιθέμενο υπερασπιστή των δικαιωμάτων των αντιρρησιών συνείδησης και νέο ΑΝΥΕΘΑ Φώτη Κουβέλη, ο οποίος υιοθέτησε άκριτα τη γνωμοδότηση της Ιεροεξεταστικής Επιτροπής Ελέγχου Συνείδησης, ενώ η νομοθεσία του δίνει τη διακριτική ευχέρεια να λάβει διαφορετική απόφαση.²

Κανείς αντιρρησίας συνείδησης δεν θα έπρεπε να υπόκειται σε ανάκριση και φακέλωμα για τις ιδέες του για να «αποδείξει» ποιος είναι, πόσο μάλλον στην Ελλάδα όπου οι αντιρρησίες δεν χρειάζεται να «αποδείξουν» κάτι όταν αποδέχονται να υπηρετήσουν όχι απλά μια μεγαλύτερη αλλά μια τιμωρητική, ως προς τη διάρκεια και τις συνθήκες, εναλλακτική υπηρεσία. Στην περίπτωση όμως του Χρήστου και των δύο άλλων αντιρρησιών, είναι επίσης προφανές από την στάση τους, ότι δεν επέλεξαν μια στάση ατομικής υποταγής, αλλά το δύσκολο δρόμο του συλλογικού αγώνα για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων όλων των αντιρρησιών συνείδησης. Και αυτή η στάση τους έπρεπε να συνεκτιμηθεί στην απόφαση.

Εκφράζουμε την αλληλεγγύη μας στον Χρήστο Κοκκόλη, και καλούμε τις ελληνικές αρχές να τον αναγνωρίσουν άμεσα ως αυτό που είναι: αντιρρησίας συνείδησης.

Με την ευκαιρία, εκφράζουμε την βαθιά απογοήτευσή μας για το γεγονός ότι άνθρωποι που προέρχονται από το χώρο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αποδέχτηκαν να συμμετάσχουν στη νέα σύνθεση της Επιτροπής, σε μια προφανή προσπάθεια της κυβέρνησης να αποτελέσουν «φύλλο συκής».

Ιδιαίτερα αλγεινή εντύπωση δίνει όμως η παρουσία πρώην προέδρου της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, παρότι αυτή, προς τιμήν της, ήδη από το 2005 έχει εκφράσει την αντίθεσή της σε κάθε είδους τέτοια επιτροπή/εξέταση³, πόσο μάλλον στη σημερινή όπου συμμετέχουν στρατιωτικοί και υπάγεται στο ΥΠΕΘΑ, και άρα είναι παράνομη σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Επίσης αλγεινή εντύπωση προξενεί η συμμετοχή πρώην Βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη σε μια διαδικασία που έχει αμφισβητηθεί από τον συγκεκριμένο φορέα, και μάλιστα έχει κατηγορηθεί και για "πάγια πρακτική άνισης μεταχείρισης" εις βάρος των αντιρρησιών συνείδησης για ιδεολογικούς λόγους.

² Ο.π., παρ. 6.

³ [Επιστολή](#) του τότε Προέδρου Δημήτρη Χριστόπουλου, εκ μέρους του Δ.Σ. της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (2005), παράγραφος 6.

Υπενθυμίζουμε ότι:

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει δηλώσει επανειλημμένα μέσα από ψηφίσματά του ότι καμία επιτροπή δεν μπορεί να εισχωρήσει στη συνείδηση κάποιου και έχει ζητήσει να αρκεί η δήλωση κάποιου για να αναγνωριστεί ως αντιρρησίας.⁴

Επίσης ο Συνήγορος του Πολίτη έχει αμφισβητήσει τη διαδικασία κρίσης των αντιρρησιών μέσω συνέντευξης δηλώνοντας ότι «Η προσωπική συνέντευξη ως μέσο διαπίστωσης λόγων συνείδησης είναι αυτή καθ' αυτήν αμφιλεγόμενη, στο μέτρο που υπάγει το ενδιάθετο φρόνημα σε έλεγχο ειλικρίνειας.»⁵

Σε κάθε περίπτωση, ακόμα κι αν υπάρχει εξέταση, η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ⁶, ο Ειδικός Εισηγητής για την ελευθερία θρησκείας ή πεποίθησης⁷ και ο Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης⁸ έχουν ζητήσει, η εξέταση αυτή, να τεθεί υπό τον πλήρη έλεγχο πολιτικών αρχών, εκτός Υπουργείου Άμυνας.

Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει θέσει συγκεκριμένες βασικές αρχές ως προς τη διαδικασία, αναφέροντας μεταξύ άλλων ότι, όπου η απόφαση σχετικά με την αναγνώριση του δικαιώματος στην αντίρρηση συνείδησης λαμβάνεται σε πρώτο βαθμό από μια διοικητική αρχή, το σώμα που λαμβάνει την απόφαση θα πρέπει να είναι εντελώς διαχωρισμένο από τις στρατιωτικές αρχές και η σύνθεσή του να εγγυάται τη μέγιστη ανεξαρτησία και αμεροληψία.⁹

Αντίστοιχες συστάσεις έχει κάνει και η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η οποία σε κάθε περίπτωση έχει ζητήσει να αλλάξει η σύνθεση της Επιτροπής Ελέγχου Συνείδησης με την προσθήκη περισσότερων πολιτικών, δηλαδή μη στρατιωτικών, μελών.¹⁰

⁴ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ψήφισμα περί της αρνήσεως στρατεύσεως για λόγους συνειδήσεως, (1-546/82), [γνωστό ως ψήφισμα Macciocchi], [7 Φεβρουαρίου 1983](#), όπως δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων C 68, 14 Μαρτίου 1983, αρ. παρ.3 (σ. 15). Βλ. επίσης Ψήφισμα σχετικά με την άρνηση στρατεύσεως και την αναπληρωματική θητεία, (A3-15/89), [γνωστό ως ψήφισμα Schmidbauer], [13 Οκτωβρίου 1989](#) όπως δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων C291, 20 Νοεμβρίου 1989, παρ. Α (σ. 123) και αρ. παρ. 4 (σ. 124).

⁵ Συνήγορος του Πολίτη, Ειδική Έκθεση 2013, «Καταπολέμηση των διακρίσεων», Κεφ. «Διακρίσεις λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, παράγραφος «Εξέταση αιτήσεων αναγνώρισης αντιρρησιών συνείδησης», σελ. 110. Διαθέσιμο στο <https://www.synigoros.gr/resources/docs/10-diakriseis.pdf>

⁶ UN Human Rights Committee, Concluding observations on the initial report of Greece, (CCPR/CO/83/GRC), 25 Απριλίου 2005, παρ. 15. Διαθέσιμο στο <http://undocs.org/CCPR/CO/83/GRC> UN Human Rights Committee, Concluding observations on the second periodic report of Greece, (CCPR/C/GRC/CO/2), 3 Δεκεμβρίου 2015, παράγραφοι 37-38.

Διαθέσιμο στο <http://undocs.org/CCPR/C/GRC/CO/2>

⁷ UN Economic and Social Council, Commission on human rights, Civil and political rights, including the question of religious intolerance, Addendum, Summary of cases transmitted to Governments and replies received, E/CN.4/2006/5/Add.1, 27 Μαρτίου 2006, παρ. 139. Διαθέσιμο στο <http://undocs.org/E/CN.4/2006/5/Add.1>

⁸ Report by Mr Alvaro Gil-Robles, Commissioner for Human Rights, on his visit to the Hellenic Republic, 2-5 Ιουνίου 2002, [CommDH\(2002\)5](#), παρα. 18.

⁹ Council of Europe, Parliamentary Assembly, [Resolution 337 \(1967\)](#), Right of conscientious objection, παρ. b2.

¹⁰ [Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ επί του άρθρου 12 του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας «Ρύθμιση θεμάτων μεταθέσεων οπλιτών, μέριμνας προσωπικού και άλλες διατάξεις» \(Αντιρρησίες συνείδησης\)](#) (20.1.2016), σελ. 5, παρ. 4. Επίσης: [Υπόμνημα](#) της ΕΕΔΑ στην τετραετή αναλυτική έκθεση του 2017 του Υπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα για το δικαίωμα αντίρρησης συνείδησης (Φεβρουάριος 2017), σ. 8. [Προτάσεις για το θεσμό της εναλλακτικής πολιτικής- κοινωνικής υπηρεσίας](#) (2001), παρ. 7. [Παρατηρήσεις](#) επί του σχεδίου Δεύτερης Περιοδικής Έκθεσης της Ελληνικής Δημοκρατίας για το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ΔΣΑΠΔ), 5.12.2013, σελ. 56. [Προτάσεις της 10/06/2004 όπως τροποποιήθηκαν στις 01/07/04 επί ζητημάτων αντιρρησιών συνείδησης και του θεσμού της εναλλακτικής πολιτικής-κοινωνικής υπηρεσίας στην Ελλάδα](#) (2004), παρ. 8 και 9.

Με βάση όλα τα παραπάνω, και απέναντι στην διαχρονική αδιαλλαξία όλων των κυβερνήσεων να προχωρήσουν έστω σε αλλαγή του τρόπου εξέτασης και της σύνθεσης της επιτροπής, δεν μας μένει άλλη επιλογή παρά να ανανεώσουμε το κάλεσμα για μποϊκοτάζ της. Καλούμε τους αντιρρησίες να παρουσιαστούν και να δηλώσουν ενώπιον της Επιτροπής Ελέγχου Συνείδησης ότι αρνούνται να εξεταστούν και να απαντήσουν στις ερωτήσεις της.

Να αναγνωριστεί άμεσα ο Χρήστος Κοκκόλης και να του επιτραπεί να υπηρετήσει εναλλακτική υπηρεσία.

Να καταργηθεί η εξέταση των αντιρρησιών και η Επιτροπή Ελέγχου Συνείδησης!

Το δικαίωμα στην αντίρρηση συνείδησης είναι αναφαίρετο!

Ούτε μια ώρα στο στρατό!

Σύνδεσμος Αντιρρησιών Συνείδησης

www.antirrisies.gr

[@antirrisies](https://www.instagram.com/antirrisies)